

LIESBETH GOEDBLOED

Zonder
ons
geen
nieuwe
dag

ROMAN

Niet bang zijn

's Nachts, in de machinekamer

De nacht sluit om ons heen, diep en koud als het water van de Kralingse Plas.

Niet bang zijn, ik ben bij je.

Ik voel je in het donker: je kop bungelt losjes aan je lijf, je vleugel steekt uit het verband dat veel te wijd zit, je snavel staat een klein eindje open en je pootjes zijn knisperend droog.

'Wil je los?' vraag ik. Ik til je uit de zak van mijn hoodie en neem je op schoot, leg mijn hand over je kopje, de twee scherpe puntjes van je snavel tegen de muis van mijn hand.

'Heb je pijn? Vertel het maar, gevederde vriend. Ik luister.'

Geen antwoord.

'Hoor je me?' vraag ik. 'Of slaap je?'

Jij zwijgt met je snavel open. De lucht beweegt een beetje, dood en koud. Boven ons schuift de wind over het dek.

'Kom, duifje, zeg eens wat. Ik ben het: Rafaël, je vriend. Je weet wel, die slome, die met die bolle, groene ogen en die gegroefde werkhanden, die loopt alsof hij zijn platvoeten op straat laat vallen. Kom, praat tegen mij.'

Stil lig je tegen mijn buik.

Ik strijk met mijn vinger over je vleugel en er gaat een trilling door je lijf, je verband spant zich. Dan ga je weer liggen, je koppetje in mijn schoot.

‘Niet bang zijn, vogelvriend, ik blijf bij je – voel maar – met mijn handen hou ik je vast en met mijn stem praat ik tegen je, de hele nacht lang, over de stad en de brug, het bewegende water en de verwaaide vogels, de grijze mensen, de grijze luchten. Luister maar. Of wil je dat niet? Wil je liever een tijdje zwijgend bij me liggen met je ogen dicht? Zeg jij het maar. Ik kan je ook wiegen in mijn armen, ik kan ook rondjes met je draaien als een dansende god, ik kan ook een nachtingel voor je zijn. Als jij het wilt, neem ik vleugels, als jij het wilt, fladder ik als een vleermuis in het donker met je rond, ga ik omgekeerd in een hoek hangen, vouw mijn zwarte vliesvleugels om je heen en laat je warme hoofdje dromen van alles wat ik zie: vleermuizendromen waarin de stad op zijn kop hangt, hangend aan de hemel, varend door de lucht. Zeg het maar, gevederde vriend. Ik zal voor je springen en vliegen, dansen en buitelen, ik zal je warmhouden, koninklijke vogel.’

Teije heeft de deur op slot gedaan. Hij duwde me de trap af, telkens gaf hij met zijn knie een duw in mijn rug, tussen mijn schouderbladen, en dan zette ik de volgende stap, het donker in. De trap was zo steil dat we bijna loodrecht naar beneden liepen. Met één hand hield ik de leuning vast, de andere lag om jou heen. Het witte licht van Teijes zaklamp zweefde boven ons rond, streek langs het roestige plafond, langs een plank met kwasten in witgerande jampotten, blikken met verfransen. De trap zelf kon ik niet zien.

Boven mijn hoofd klonk Teijes stem. ‘Zo. Jij gaat een nachtje beneden slapen, gore zuipschuit. Loop nou even door.’

Weer een duw in mijn rug, mijn hand gleed van de leuning, mijn keel werd dichtgeknepen, Teije hield me vast aan de capuchon van mijn hoodie. Een laatste tree en ik voelde de grond. Een duw. Ik struikelde naar voren, viel over iets laags en hards en strekte mijn linkerhand uit.

De grond was scherp als een rasp, ik schreeuwde het uit, mijn stem klapte tegen het metalen plafond, ik schrok er zelf van.

‘Ach, was ik nou de drempel vergeten, Raaf?’ zei Teijes stem achter me.

Ik draaide me om en keek het witte licht in. ‘Teije, wat moet ik hier?’

‘Wat jij hier moet? Weet ik veel? Zitten, rustig worden, nog een beetje meer kotsen, je roes uitslapen misschien?’ Het licht dwaalde door de ruimte. Buizen en kettingen, stuurwielen en tanks lichtten op. Mijn hand brandde.

‘Er ligt vast wel ergens een zaklamp. Kijk daar, op dat tafeltje naast die tank.’ Het licht bleef trillend op een hoogpotig tafeltje hangen. ‘Zie je? Je zit prima hier. Bijna een hotel.’

Geritsel in het donker, het licht bewoog. Een plof, gestamp op de trap. Er viel een deur dicht, de vloer trilde, en de muren, en het plafond. Ik hoorde metaal over metaal schuiven. Daarna wegstervende voetstappen, de stilte, de nacht.

Niet bang zijn, duifje, ik ga niet weg, ik blijf bij je tot het licht wordt.

Jij zegt niets. Je lijf beweegt op je adem, tilt mijn hand, die nog steeds pijn doet, op.

Luister je, vogelvriend? Of slaap je?

Het maakt niet uit, ik praat wel, ik vertel je alles wat er gebeurd is vandaag, het hele verhaal, van het begin tot het eind.

Een rare droom

Gisternacht, in mijn nieuwe kamer

Het was de laatste nacht. Ik liep door de stad en het licht was uit: de huizen, het water, de auto's, alles was zwart. Ik liep als een slaapwandelaar: vanzelfsprekend zette ik mijn voeten neer. Het was koud en er was niemand op straat, de verkeerslichten waren uit. Droomde ik of liep ik hier echt? Ik stak over bij de Dordtse-
laanflat en liep langs de Maashaven verder, boven mij de betonnen steunbalken van de metro, links het matte, zwarte water. Ik kwam langs twee bankjes en ging een trapje af, nog dichterbij het water toe, en daar, op de kade, vlak bij het water dat stil tegen de stenen lag, vond ik hem: God. Zijn gezicht was wit als de maan en hij lag met zijn ogen wijd open en stuurde naar de nachtlucht. In zijn schedel zat een barst die tussen zijn wenkbrauwen door kronkelde en bij zijn neus ophield. Als gevonden voorwerpen lagen zijn handen naast hem en zijn donkere bloed liep tussen de basaltblokken door naar beneden en loste op in het water van de haven.

Boven mij hoorde ik geruis en ik keek op. Een grote, rafelige vogel strekte neer. Hij had een rond, roodgloeiend oog en met dat ovenoog keek hij mij aan. Een koud vuur deinde door mijn buik,

likte aan mijn darmen en mijn hart, en intussen streek de zwarte vogel met één vleugel Gods ogen dicht.

Meteen begon de wereld te verdwijnen: de veren van de vogel zelf dwarrelden weg, het licht in zijn hete oog doofde, het water stroomde uit de haven en Gods maangezicht loste op. Alles werd zwart en ik bleef als enige over in het pikkedonker.

Ik werd bang toen ik dat zag en deed meteen de zon aan. Ik plakte witte wolken tegen de blauwe lucht, plantte bomen in de grond en hing bladeren aan de takken, ik riep de vogels – kauwen, halsbandparkieten, vaalgrijze duiven, kermende meeuwen – en liet het waaien. Ik riep het water terug, ik liet de haven volstromen met glanzend water en ik legde boten in het water neer: containerschepen, roestige woonboten, glad gelakte driemasters. De wind liet het water tegen de boegen klotsen, de wind zong en huilde, de wind blies de vogels door de lucht. Er stonden weer huizen aan de straten en in de middenberm bogen narcissen naar de grond.

Langs de nieuwe straat liep ik terug naar huis. De deur van de grote, glazen hal zwaaide geluidloos open en viel achter me dicht. De stank van vuilnis, oude hond en pis, in de hoek het smalle licht van de lift. Ik stapte in en keek naar het schermpje – bij elke verdieping veranderde het getal, en tegenover mij schoof het gekraste, blauwe metaal van deuren en drempels in één lange, onafgebroken beweging voorbij. Op de negende verdieping liep ik de galerij op. Links van mij de bomen, zwart en kaal, als een afgestorven koraalrif tussen de huizen, en rechts de deuren.

Zachtjes doen. De voordeur klikte open, in de hal trok ik mijn schoenen uit en zette ze op de deurmat neer. Vanuit het donker

kwam Popie aan getikkeld. Hij gromde, duwde zijn neus tegen mijn hand. Ik krawde hem achter zijn oren en liep naar mijn kamer. Daar kroop ik terug het donker in, trok de zware, oranje deken over mijn hoofd en dacht aan mama.

Dansen in het hoge donker

Begin december, toen mama nog leefde, in ons oude huis

Haar bed was in de woonkamer op klossen gezet. Ze lag zo hoog dat het leek of ze op een operatietafel lag, vlak onder het witte licht van de tafellamp. Ze had haar verschoten roze nachtjapon aan, de huid van haar nek was uitgelubberd en vlekkerig als een pantervel. Daaronder zat de kanker als een gebald babyvuistje en groeide, kneep haar keel dicht. Ze had de bril op die ze voor een paar euro bij de Hema had gekocht – het had geen zin om voor die laatste paar maanden nog geld uit te geven aan een dure – en tuurde naar het schermpje van haar laptop. ‘Ha Raaf, kom eens hier.’

Ik was net binnen, mijn handen waren smerig en ik stonk naar zweet. Ik had de hele dag met Michel, mijn collega van Stadsbeheer, op de wagen gezeten. We hadden langs de Strevelsweg onkruid weggebrand en waren daarna vuil gaan rapen in het Zuiderpark.

‘Dit moet je zien, jongen,’ zei ze en ze klopte naast zich op het matras.

Ik ging zitten en keek. Een theater. Rood tapijt, een cirkel van licht, daaromheen de schaduwen van hoofden. Op het tapijt lag een grote bol van twee metalen ringen. Een man in een witte

broek en een vrouw in een glitterbikini kwamen aanlopen. Ze draaiden om elkaar heen en het licht volgde hen, bewoog mee, hun schaduwen dansten over het rode tapijt. Toen stapten ze in de ring en stegen op: de bol werd een hemellichaam, een maan van twee cirkels met twee maankinderen. Ze kusten elkaar. En daarna begonnen ze te dansen in het hoge donker. Ik dacht telkens dat de man zou vallen, maar de vrouw hield hem vast, hij stond met zijn voeten in de ring en zweefde met zijn rug boven de diepte en zij hield zijn hoofd in haar gevouwen handen. ‘Niet vallen, niet vallen,’ bad de vrouw, en hij viel niet.

Mama had haar hand voor haar mond geslagen, onder in haar ogen zat dik glas. De muziek ging door, de mensen klapten. Een Engelse tekst, ‘I miss you, baby.’ De man lag nu met zijn nek in de ring en tilde de vrouw op, liet haar door de lucht cirkelen: de franje aan haar bikinibroekje fladderde. Door het zwart van de nacht prikte wit licht in rechte bundels.

Mama knikte, het glas smolt en haar oog liep over.

Ik keek naar haar, wilde haar aanraken, haar roestige haar, haar pantervlekken, het slakkenspoor op haar wang, de rimpelige huid van haar handen, het babyvuistje in haar keel. Zij keek niet naar mij maar staaarde naar het schermpje. De bol werd een hemellichaam hoog in de nok. De man zat erop als het poppetje in het logo van DreamWork Animation en hield de vrouw aan één voet vast. Zij hing met haar armen naar beneden alsof ze wilde duiken.

De mensen klapten weer en mama zuchtte, veegde over haar wang.

En ineens was alles echt. Mama ging dood en wij zouden haar in de grond stoppen: haar pantervel, haar wangdons, haar mos-

ogen, haar oude haar, alles zou de grond in gaan alsof ze een doodgereden egel was. En daarna zouden we ons omdraaien en zonder haar naar huis gaan. Ik kneep mijn ogen dicht. Niet aan denken, niet aan denken, Raaf.

De muziek was afgelopen en mama stootte me aan. Ik keek op, deed mijn best om in haar pupillen te kijken, maar ik werd afgeleid door het vreemde dofgroen dat om het zwart heen zat.

‘Rafaël,’ zei ze, en ze pakte mijn hand vast, aaide mijn vingers, raakte mijn rouwnagels aan. ‘Ga je handen eens wassen, jongen.’

Daarna duurde het nog drie weken. Elke avond als ik thuiskwam, was het of ze verder weg was, hoger geklommen, helemaal tot in het zwart van de nok.

Tot ze viel.

Jij

Gisterochtend, in het huis van ome Joop

Nadat mama gevallen was, bleef de wereld gewoon zichzelf. Het werd donker en weer licht, het mistte, het regende, het woei en de hemel was vol grote wolken die over het blauw heen schoven, snel, in slordige, dunne plukken die tegen elkaar aan dreven en weer uit elkaar getrokken werden door de wind. Ook mijn lijf leefde gewoon door: het kreeg honger en dorst, het sliep en werd wakker, elke ochtend, in mijn nieuwe kamer, in het huis van ome Joop. Vanmorgen ook: ik lag in bed en keek naar de vensterbank, de lucht, een glas water.

Het water lag stil, de wereld dreef er op zijn kop in: de lichtgele steunberen van de flat, het afgebladderde plafond boven het balkon, de bewegelijke lucht erachter. De metro denderde langs, de wolken op de bodem trilden. Ik dronk de wereld op en zette het glas leeg terug in de vensterbank.

07:38 op de wekkerradio. De twee rode lampjes van mijn wekker knipten aan en uit. Naast de wekker zat Groover, de knuffel waar ik als kind altijd mee rondsjuowde, met zijn achterhoofd tegen het glas geleund. Hij keek naar boven met zijn schele ogen, zijn haar was lichtblauw en dun, zijn lijf vormeloos. De engel die ik bij mijn Eerste Communie van mama had gekregen hing aan

mijn voeteneind en keek me vanuit zijn lijst aan. Rafaël heet hij, net als ik. Een jongetje loopt naast hem, een kind met blond haar en rode wangen, zijn hand in die van de engel. In zijn vrije hand draagt hij een vis alsof het een handtas is: twee touwtjes om de buik van de vis.

Vandaag zou ik Jana's boodschappentassen dragen, haar helpen met koken, haar weer zien, eindelijk: haar zondooerschenen oren, haar droeve boogmond, haar groene ogen. Zonder dat ze het wist zou ze mijn keel vullen met een lach, zou ze het fladderende vuur in mijn buik aansteken. Ik kende haar van de kliniek, een week geleden had ik haar voor het laatst gezien.

'Ik kom naar je toe,' zei ik in mezelf en ik sloeg de deken opzij, zette mijn voeten op de planken vloer.

Ome Joop was al wakker, ik hoorde hem: de waterval van de wc, het gemurmel van de radio. Popie kefte en ome Joop zong met zijn ochtendstem met de radio mee. Straks zou die stem vanuit het trapgat roepen: 'Hé slome, kom eens uit je nest!' Sinds ik weer bij hem ben, roept hij me wakker. Alsof hij opnieuw wil uitleggen hoe het leven werkt: dat licht 'dag' betekent en donker 'nacht'.

Ik weet wat nacht is. Nacht is nu. Hoor je me, vogelvriend? Of slaap je nog steeds?

Ik zette mijn voeten op de planken vloer en liep naar het raam. Geen vloerbedekking, geen gordijnen ook, het licht viel naakt naar binnen, alleen de wolken gaven schaduw. De stad werd wakker, begon lawaai te maken. Onder mij het druisen van het verkeer, als een zee of een bos. Het geluid van een sirene maakte zich uit dat druisen los, ketste tussen de huizen heen en weer, klom langs de balkons naar boven. De zware hartslag van een metro gleed voorbij. Een wolk kwam langs de lucht aanzeilen, een scha-

duw glipte door de kamer en meteen scheen de zon weer, de daken van de huizen lagen vol met schitterende glassplinters. Schoorstenen als kabouterhuisjes op de platte daken, ventilatoren in een eindeloze rondedans, de zwarte glans van zonnepanelen.

En terwijl ik daar zo stond, gebeurde het.

Jij viel.

Je fladderde tegen het raam, smakte achterover op de balkon-tafel, stuiterde hoog op en viel toen op de betontegels neer. Op het raam zat een krans van stof en onder de tafel lag jij: een vogel, een duif, een jonge duif met paardenbloempluis in zijn oksels en gele, rubberachtige veren op zijn kop. Je bleef op je rug liggen, je vleugels uitgespreid tegen het grauwe beton. Je koppetje hing opzij, je hield je oog dicht, maar je snavel stond open en bewoog alsof je iets wilde zeggen maar je adem nodig had voor andere dingen. Tussen je borstveren verscheen een rood speldenknopje.

Ik deed de balkondeur open. De wind hield zich stil, raakte je niet aan, bewegingloos lag je tegen het hekwerk. De storm moest je hoog opgezwiept hebben, vanuit de top van de platanen nog zeker vier verdiepingen naar boven, langs de waslijnen, om je tegen het raam van mijn hoge kamer te kwakken. Ik hurkte bij je neer en aaide de binnenkant van je vleugels. Spierwit was je onder je vleugels en ik zag de dunne, roze en blauwe draadjes van pezen en adertjes door het witte dons heen. Wat moest ik doen? Ik liep naar binnen, pakte een zakdoek, vouwde hem open, schoof jou erop, tilde hem aan de punten op en nam je mee naar binnen, legde je op tafel naast de fles Axe Dark Temptation die ome Joop gisteren voor me had gekocht. Zo dun dat je er bijna doorheen kon kijken, die zakdoek. Ik deed hem voorzichtig over je heen,

over je lijfje, niet over je hoofd. Toen liep ik naar beneden, naar de keuken.

Ome Joop zat een boterham met pindakaas en sambal te eten. ‘Mogge Raaf,’ zei hij zonder op te kijken van de krant, een vette veeg over de letters. Popie liep kwispelend en zonder luier door de keuken. Hij is een oude hond, zo incontinent als een vergiet, zegt ome Joop, met stukjes viltvacht rond zijn oren. Vanbinnen zijn zijn oren dieproze en vetting glad als de binnenkant van schelpen.

‘Waar ligt het verband?’ vroeg ik.

‘Wat moet je daarmee dan?’

‘Er is een vogel gevallen.’

Ome Joop keek op van zijn krant en trok zijn wenkbrauwen op die als twee witte snorren boven zijn ogen hingen. ‘GevalLEN? Een vogel?’

‘Ja, een duif, op het balkon boven. Hij bloedt. Waar is de verbandtrommel?’

Ome Joop wees naar het rechterkeukenkastje. ‘Kijk maar of je een beetje voor dokter kunt spelen, jij.’

Ik pakte het verband en liep de trap op, naar mijn kamer.

Je lag op de tafel. Achter je stond Rafael van der Vaart omgekeerd tegen de muur. Ik had hem nog niet opgehangen – Rafael, de golden boy in zijn rood-witte Ajax-t-shirt. Hij stond in de hoek alsof hij straf had. Niemand die zag hoe wijd hij zijn armen hield, zijn shirt gespannen als de vlerken van een vogel, achter hem het net, het gras, de bal. De ingelijste poster was oud en achter het glas zag je dat de hoeken verkrumeld waren – ik had hem nog van mijn vader, het enige dat ik van hem had meegenomen uit ons oude huis.

Bed, tafel, stoel

Een maand nadat mama doodging, in ons oude huis

‘Niet te veel uit dat ouwe krot meeslepen, hè jong?’ had ome Joop gezegd. ‘Dit huis zakt al bekant door zijn hoeven.’

Ik ging er elke middag heen, gaf de planten water, veegde het achterplaatsje, plukte de uitgebloeide bloemen uit de begonia en gooide ze weg: ze knisperden tussen mijn handen. Op mama’s bed, dat nog steeds beneden stond, verzamelde ik de dingen die ik wilde meenemen. Haar omslagdoek, mijn verzameling Batmans, de ingelijste poster van papa, de natuurseries die ik met mama had gekeken. Een rood kikkertje keek me met zwarte ogen aan. Hij zat op een groot blad en hield zich aan de rand vast met zijn blauwe handjes, de schaduw van zijn blote lijfje schemerde door het blad heen.

Vanaf de muur keek het meisje met de fruitmand toe. Ze hing boven de tafel, tegenover de engel Rafaël. Ik liet haar hangen, alleen Rafaël nam ik mee. Zo leek het of er toch nog mensen in het huis bleven wonen. Een armoedig geklede man met een viool. Een jongetje met een traan op zijn wang. Een vrouw met blote schouders, een doek om haar hoofd en mooie, donkere vissen-ogen. Een jongetje en een meisje, geborduurd, met blauwe ogen en blond haar, die verlegen naar je keken. Nette kleren aan en

mooie schoentjes, alsof ze naar de schoolfotoğraf moesten. Het waren veel schilderijen. Ze keken naar me alsof ze mama ook misten.

Op de tafel midden in de woonkamer verzamelde ik alle planten. De citroengeraniums die mama elk jaar zelf stekte, de armzellige gatenplant die ze van mijn vader had gekregen ('Ik vertik het om iets weg te gooien dat nog leeft. Zo ver krijgt hij me niet'), de uitgebloeide orchideeën die ze op zolder op schoteltjes had staan en om de twee weken water gaf tot er weer leven in zou komen. En op het bed spreidde ik haar jurken uit. Haar oude trouwjurk die in vergeeld plastic zat, maar nog spierwit was en heel mooi. Haar lange, groene strandjurk, de joggingbroek die ze altijd aanteed als ze ging poetsen en die zo oud was dat er bovenaan allemaal witte bolletjes op zaten, onder op de pijpen kleine, roze spetters van de chloor. Ik legde ze op elkaar.

Die trouwjurk had ik haar nooit zien dragen, zelfs niet op een foto. Misschien kon ik aan Jana vragen of ze hem een keer wilde aandoen, dan wist ik tenminste hoe dat eruitzag. Toch moesten er trouwfoto's zijn – of had mama alles weggegooid? Ik ging op zoek en vond twee albums. Een lichtblauwe met babyfoto's van mij en een donkerrode map met zwartkartonnen bladzijden en wit spinnenpapier ertussen. Iemand had met een zilverpen de namen bij de foto's gezet. 'Tante Maatje.' 'Mevrouw Van Meijeren.' 'Wim en Ria.' Sommige bladzijden waren leeg op de lege fotohoekjes na. Geen foto's van mama.

Ome Joop was niet meegegaan naar ons oude huis aan in de Nozemanstraat. Hij zei alleen dat ik niet moest vergeten om ook wat meubels uit te kiezen. Vooral een bed, want ik moest toch

ergens in maffen? Ik maakte een lijstje in mijn hoofd: mijn oude bed, de tafel in de woonkamer en de stoel van ribfluweel. Ik had nog nooit in die stoel gezeten, omdat mama er altijd een stapel post had liggen, maar hij zag er fijn uit. Ik deed de post in een doos voor ome Joop en zette die ook op de tafel.

Op de dag van de verhuizing belde de buurman van 11a bij ome Joop aan. Hij had een bestelbus en wilde voor een paar euri best even heen en weer. Zonder een woord te zeggen reed hij met me mee naar de Nozemanstraat en hielp met het inladen van de meubels. Ik haalde de schilderijen van de muur en zette ze in de woonkamer tegen mama's bed. De buurman trok de deken van mama's bed, legde de schilderijen erop, vouwde de deken dicht en samen tilden we het hele pakket op. 'Klaar?' vroeg hij.

'Ja,' zei ik.

'Mooi.'

Ik draaide de voordeur op slot en we reden naar de Dordtselaan waar we zwijgend de schilderijen, de tafel en het bed naar boven brachten. De buurman incasseerde zijn centen bij ome Joop en vertrok weer. Ome Joop belde Kringloopwinkel Piekfijn en die kwam de volgende dag mama's huis leeghalen.

En toen woonde ik hier, in dit hoge huis, bij ome Joop, boven de bomen.

Nu was ik jouw nest

Gisterochtend, in mijn kamer

Je lag op je zij op tafel en keek me met één oog aan. Je iris was een rood ringetje met in het midden een zwart rondje en om je oog zaten plooien en rimpels en kleine wratjes, als bij een oude man. De zakdoek had je met je vleugel van je afgeduwd. Je zag mijn hand met het verband, je ooglid ging van beneden naar boven dicht en je trok je pootjes in. Zachtjes raakte ik je tenen aan. Het schilferige roze was lauwwarm en heel zacht, en je sloeg je lange nagels uit als klauwtjes, vouwde je tenen half om mijn wijsvinger heen en trok hem naar je toe, tegen je verenbuik aan. Ik probeerde mijn linkerhand onder je te schuiven. Een gek, knerpend geluid kwam uit je keel en je wickte met een vleugel. Je borstveren met het bloedknopje gingen op en neer.

Ik tilde je op. Het verband rolde zichzelf uit, het uiteinde viel op de grond. Ik wikkelde het om je heen, pakte je in tot ik je kon optillen zonder je pijn te doen. Het leek net of je weer in je ei zat, een moederskindje, alleen je kopje stak uit het verband. Je probeerde rond te kijken, maar dat lukte niet, je koppetje hing scheef uit het witte verband. Ik legde je op tafel neer, in het licht dat door het raam naar binnen viel, vulde het glas water bij, nam de medicijnen in die ik had meegekregen op de PAAZ en trok mijn

kleren aan: een rood t-shirt, een donkergroene werkbroeck en een zwarte hoodie. Die broeck had ik op mijn eerste werkdag van mama gekregen, een multitoelbroeck met extra veel zakken en verstevigde knieën. Het campinghanddoekje dat ik gisteravond al in de buikzak van mijn hoodie had gestopt, haalde ik er weer uit, sloeg hem om jou heen en stopte je zo in de zak van mijn hoodie. Nu was ik jouw nest. ‘Niet springen,’ zei ik tegen mezelf. ‘En niet vallen.’

Ome Joop zat met een kop koffie voor zich aan de keukentafel. ‘Hoe laat ben je vanavond thuis, jong?’

‘Weet ik niet,’ zei ik. ‘Misschien blijven we met z’n allen bij Teije slapen. Hij heeft ruimte zat, zei Jana.’

‘Wie komen er nog meer dan? Toch niet al die paaseieren? Dat zou een doller boel worden.’ Hij grinnikte.

‘Kim komt. Je weet wel, waar ik elke dag mee damde op de PAAZ. En Teije is er natuurlijk, het is zijn boot. Ik mag Jana helpen met koken, zei ze.’

‘Dus die Teije past een beetje op jullie? Dat is toch die nacht-waker?’

Ik knikte. ‘Maar eerst moet ik nog bij Sabah langs,’ zei ik. ‘Praten.’

‘Praten, praten,’ bromde ome Joop. ‘Zwaar overschat, dat praten.’ Hij schoof zijn telefoon over de krant naar me toe. ‘Kan jij voor je gaat nog effe mijn voicemail afluisteren? D’r heb een onbekend nummer gebeld en ik kan er geen ene hollemoer van verstaan.’

Ik belde en luisterde. Eén bericht. Gerinkel van glas, stemmen. Iemand hijgde in de hoorn, raspand, een man dacht ik. Toen een piep. Stilte.

Ik hing op en gaf de telefoon terug. ‘Misschien een broekzak-belletje?’

Ome Joop keek naar mij, vanonder zijn wenkbrauwen. ‘Zou je denken?’ Hij haalde met een ratelend geluid zijn neus op.

‘Wat denk jij dan?’

Hij trok zijn schouders op.

‘Denk je dat hij het is?’ vroeg ik.

‘Wie zal het zeggen?’ Hij ontweek mijn blik, wees naar de bult in mijn hoodie. ‘Wat hebbie daar?’

Ik haalde jou uit mijn zak en legde je voor ome Joop neer.

‘Die gaat voorlopig niet vliegen, Raaf. Het lijkt wel een mummie.’ Hij aaide met zijn grote vinger over je verband. Jij draaide je kopje opzij, keek naar ome Joop.

‘Geen mummie. Kijk maar, hij leeft nog.’

Hij knikte, nieste toen. ‘Jaja, het zal wel. En neem je dat stof-nest nou mee naar je lieffie?’ Hij veegde langs zijn neus. ‘Je bent een rare, Raaf, maar misschien valt ze daar wel op.’

Popie stond op uit zijn mand en liep stram naar de tafel, draaide om mijn benen, snuffelde. ‘Zelfs die hond snapt dat jij niet helemaal honderd bent. Halvegare kangoeroe!’ Hij gebarde naar mijn buik, schudde zijn hoofd. ‘En vergeet je telefoon niet, volgens mij is hij opgeladen.’

Ik haalde mijn telefoon uit de oplader op de koelkast en schoof hem naast jou in mijn zak. Ome Joop duwde een zakje met drie boterhammen naar me toe. ‘Hier, voor jou. En nou opzouten,

jong, en neem die donsbal mee. Straks nies ik mijn ogen nog in mijn ontbijtbord.'

Ik stond al in het portaal, hoorde hem nog roepen: 'En goed uit je doppen kijken op die boot, hè krotenkoker? Jij zou nog over je eigen poten doodvallen.'

Wit mannetje

's Nachts, in de machinekamer

Zijn we toch nog gevallen.

Mijn handen bibberen, van de schrik nog. Mijn linkerhand is heet van de pijn, maar de grond is koud als ijs, ik kan het winterwater onder de boot voelen, de kou dringt door het metaal heen. Zouden we de haven al uit zijn?

‘Alles kan vallen,’ zeg ik in je oor. ‘Vogels, sterren, bladeren, engelen, mensen: alles.’

Ik tast om mij heen. Naast mij dunne buizen, de zeshoek van een moer, schroefdraad, een kraantje, daarachter de koude buik van een tank. Met mijn knokkels klop ik op het metaal en het galmt in het donker. Leeg. Rechts van mij het zware tikken van druppels, een lek in het dek.

Ik hou mijn ogen open, maar het donker is zo dicht dat mijn ogen er niet aan wennen, ik zie overal zwart. Alleen links van mij zie ik een rechthoek oplichten: neon, een wit mannetje dat door een deur naar buiten springt, het licht van Teijes zaklamp is erin blijven hangen. Die kant uit dus. Ik trek mijn hoodie zo hoog mogelijk op, zodat jij tegen mijn buik in plaats van op mijn schoot zit, en ik voel met mijn handen waar ik kan kruipen. De vloer bestaat uit allemaal kleine, vierkante randjes kartelig me-

taal. De hoeken van een metalen kist, even verder de spijlen van een hekje, ik steek mijn hand eronderdoor en voel: een gat, zware, vette kettingen. Het ruikt naar olie.

Ik word weer misselijk, het maagzuur prikt in mijn neus. Niet weer gaan kotsen, Raaf. Ik haal mijn neus op en slik, kijk om me heen. Is het mannetje er nog? Springt hij nog? Langzaam vervaagt hij, ik zie alleen nog de rechthoek en die verschuift, lijkt het, alsof hij vastzit op mijn ogen, met mijn oog meebeweegt.

Een muur. Ik kan niet verder, tast de wand af. Overal hendels en draaiwielen. Waar is de deur die Teije net heeft dichtgegooid? Ik kruip verder over de scherpe vloer en voel weer. Vlak metaal, onderaan een rand, links en rechts ook, ongeveer de breedte van een deur. Voorzichtig kom ik overeind en tast het ijzige metaal af, ter hoogte van de klink zit een draaiwiel.

Het draaien gaat soepel. Ik druk mijn schouder tegen de deur, zet me schrap en duw. Geen beweging. Ik draai het wiel de andere kant op, beuk zo hard als ik kan met mijn schouder tegen het metaal. Niets. We zitten vast.

Goed. Dan ga ik wel verder met mijn verhaal. Luister je nog?

Schoffelen

Vanmorgen, bij de flat van ome Joop

Het woei zo hard dat de flat in de wind bewoog. Het koude metaal van de trapleuning trilde in mijn hand en een ijswind trok in het trappenhuis omhoog als rook in een schoorsteen. Ik hield je vast en zette mijn grote platvoeten neer en mijn benen buitelden vanzelf de trap af, lange kriebels erin als dansende wormen, mijn rechterhand aan de blauwe leuning, mijn linkerhand om jou heen, helemaal naar beneden, de achttien trappen af. Naast mij de grote ramen in hun roestige, witte sponningen, daarachter de diepe straat en de fietsers die voorbijflitsten, snel en geluidloos als ijsvogels. Een meeuw scheerde vlak langs het raam, zijn verpak vlekkerig als de vacht van een jonge zeehond. Aan de grond de duiven die zich over de stoep haastten, onopvallend.

Geen regen. De lucht was vuilwit en de wind veegde de straat schoon, blies het afval tegen de hoge stoepranden langs de middenberm, de veegwagens waren niet nodig.

De veegwagens. Ik dacht aan Michel. Die zou ervan balen als hij niet met de wagen weg kon, hij zat graag op zijn krent. Ik ken Michel van mijn werk, hij werkt ook in de groenvoorziening, bij Stadsbeheer, net als ik, en we zitten vaak samen op de wagen. Vijf weken terug nog, toen mama nog maar net dood was, reden we

de hele dag rond: Michel zoals altijd achter het stuur, zijn knal-oranje schouders kaarsrecht, zodat er bijna geen plek voor mij was en ik klem zat tussen zijn zachte dijen en het harde deurtje.

Hij is zacht en heel dik, Michel, zo dik dat zijn buik golft als hij praat, en hij eet elke ochtend een doos tompoezen ('Mijn ontbijt'), en elke middag een patatje kapsalon. Op dit moment stond hij vast en zeker voor de nachtwinkel van Bizjan, de veegwagen half op de stoep, half op het fietspad, om een pakje L&M en een zwarte koffie te halen. Daarna zou hij zichzelf weer in de veegwagen hijsen, tijdens het wegrijden zijn telefoon uit zijn borstzak pakken om het weerbericht te checken. Dat doet hij wel veertig keer op een dag: het weerbericht bekijken en dan keihard 'Kut!' roepen.

'Raaf, draai dat raam eens open,' zou hij zeggen als we verder reden en de plastic wikkel van de sigaretten zou over het dashboard het raam uit fladderen. Hij stuurde met zijn knie en stak een peuk op, mompelde: 'Kutweer, kutmieren, kutonkruid, kutzon, kutregen.'

Mij maakte het niet of het woei of regende, we gingen toch wel naar buiten. Of: ik ging naar buiten. Als het regende, bleef Michel in de wagen zitten, in zijn eentje, de deur van binnenuit op slot. 'We zitten vol,' riep hij als ik op het raampje klopte. Maar als het keihard plensde, mocht ik er toch bij en liet hij me zijn telefoon zien: vrouwen met plastic gezichten en schuddende borsten, hun ogen uitdrukkingloos als jasknopen.

Nee. Niet aan denken nu, duifje. Michel, ik vertelde je over Michel.

Afgelopen zomer, op de heetste dagen, werkten we alleen 's ochtends buiten. Ik schoffelde de perken. Het schoffelmes

gleed soepel door de planten en het onkruid droogde snel in, het leek of er groene kinderengeltjes tussen de struiken waren neergestort die in de zon verschrompelden, hun bladeren als verwelkte vleugeltjes. Michel stond een eindje verderop, in de schaduw van de veegwagen, keek op zijn telefoon, en zei: 'Rechts, rechts, rechts, rechts.'

De dagen erna was het zo heet dat de grond openbrak: diepe scheuren waar je in kon kijken, het donker van de aarde in. Soms lag er op de stoep een ingedroogde worm als een roze snoepveter. Ik schoof die veter op mijn schoffel en liet hem in de gescheurde grond vallen, goot er een beetje water uit mijn drinkfles bij. Alles wat doodging, kon ook weer opstaan, zei mama altijd.

Alleen zelf was ze blijven liggen.

*Zonder ons geen
nieuwe dag is het
poëtische portret
van een jongen
met een hoofd vol
verhalen, die de
stad en de mensen
met radicale teder-
heid beziet.*

9 789023 961468

